

Glavno Odyjetništvo u Šibeniku
 A. R. Procura di Stato in Sebenico
 Datum 13. 6. 08
 Pervenuto 13. 6. 08
 Esempl. Rubr. Alleg.

GRADSKA BIBLIOTEKA
 „JURAJ ŠIZGORIĆ“
 ŠIBENIK
 NAUČNI ODSJEK
 Br. 1.

God. I.

MAKARSKA, u subotu 13. lipnja 1908.

p 191/68

Primorski Glas

Izlazi svake subote. - Ciena do svrhe tek. godine
 K 1.40. - Pojedini broj 6 para. - Plativo i utuživo
 u Makarskoj.

Uprava lista nalazi se u Makarskoj,
 a uredništvo u Šibeniku.
 Izdavač i odgovorni urednik: Ivo Blažević.
 Tisak: „Hrvatske Tiskare“ - Šibenik.

Oglasi, zahvale i priobćena po pogodbi. - Ruko-
 pisi se ne vraćaju. - Ne biljegovana pisma ne
 primaju se.

Mihovio Pavlinović.

Kad su nam stoljetne lisičine okivale na-
 rodu ruke; kad nam je mili rod ranjavih
 nogu teglio teške negve, hodajući tamnicom
 duševnog robstva; kad je bezpravna raja,
 skućena crnoj zemlji uzdisala kod topraga i
 baštinstva svoga; kad lukavi tudjinac pod
 krinkom veledušja dušio u našem narodu
 svaki očajnički vapaj, izčupao mu u zametku
 svaku klicu slobode, providnost je bdila nad
 tužnom i orobljenom domovinom našom.

Dizali se u Evropi razni narodi, neki krčec,
 a neki već koračajuć utrtim putem napredka,
 prosvjete i blagostanja, dok je našem zar
 sudjeno bilo, da se na svedjermom mezaru
 brani od dušmanskim nasrtaja! Nigdje pat-
 niku ne bi sigurna noćišta, jer po svuda
 kreševo ljuto a rukavi do lakata krvavi. Ne
 štedeć svojih rusih glava obraniše predji naši
 evropske zide, pa svejedno od stare griješnice
 Evrope ne iščekaste ni zahvalnosti ni zaslu-
 ženog priznanja. I iz ovih krvavih stranica
 roda našega razabire se ipak jedno budno
 oko, što je vazda pratilo i bilježilo muko-
 trpne doživljaje.

Nestade napok grube sile, opraste se krvave
 košulje, osvjetla se zamazano oružje, i ko
 da će žarko sunce slobode obasjati i ogri-
 jati krajeve naše. Ali da, ni tu nam se ne
 nasmija sreća! Naše čarne vodene dulibe
 domamiše k nama pomamne i nezasiťne su-
 sjede, koji himbeno gradeć se dobrotvorima
 naroda šćaše da ga preko izma grle, ter ga
 u tom slatkom zagrljaju za mal ne zadaviše.

Zatirali su ovi zlobnici bez samilosti pra-
 vice naše, ubijali rieć materinu, ter sa nji-
 hova nemara darovi prirode i naravno bo-
 gatstvo naše domovine pretvori se kroz par
 vijekova u najveću biedu, pa nam nevolja
 sa domaćeć ognjišta potjera našu radnu silu
 u tudji svijet, da onamo zarade traži, a ne-
 skapa kod doma svoga od potrebe i nevolje
 svake. Nastadoše teški dnevi kušnje za hr-
 vatski narod, jer se sve bilo uortaćilo proti
 njemu. Krvni dušmani naši tobože skrbnici,
 željni da nas milom ili silom skuće, zama-
 miše višekrat nebiranim oružjem, al zaludu,
 jer nas je branila viša sila, kojoj ne će nigda
 odoliti svi dušmanski naprezaji.

U tim čemernim časovima stali su nam
 na braniku ljudi, što se sa nikakovih polo-
 žaja nisu dali smesti, koji su pouzdanjem u
 Boga kidali lance i putila, odvažno doviku-
 juć tlačiteljnim naroda: „bjež aveti crna, ne
 tamani mi roda moga!“

Kad neumitna učiteljica života bude na-
 brojala prepaćene teške vaje hrvatskoga na-
 roda u Dalmaciji u zadnjoj polovici 19 vieka;
 kad bude izticala zaslužne ljude u ono doba
 narodnog osviješćenja, onda će u prvom
 redu morati da do nebesa diže ime onoga

velikana, koji nam eto dvadeset i jedna go-
 dina u podgorskom grobištu trune. Nepri-
 stran povjestničar i pošten rodoljub ne će
 smjeti stranice naše povjesti u ono burno i
 jezivo dobà napisati, a da sa zanosom ne
 spomene svog podgorskog pustinjaka, onog
 neustrašivog lava, žilavog borca, velebnog
 diva, odlučnog branitelja naše narodne časti,
 naših stoljetnih pravica, našega miloga je-
 zika. Dà, dà, i našem povjestničaru, a našem
 najskoli narodu bit će kroz vjekove sveto i
 milo ime: Don Mije Pavlinovića. Netreba se
 natezati dokazujuć tko je bio Don M. Pa-
 vlinović, jer je to živućem naraštaju dobro
 poznato, a za budućnost postarat će se po-
 vjest naša, ko što se pobrinuše i oni pošte-
 njaci, kojim pade na um sreťna miso, da
 mu se podigne nadgrobni spomenik u Sutikli,
 nek se njegova uspomena u narodu ne zatre
 već mu se dićno ime od poroda do poroda
 živo spominje. Čedan je, istina, taj spome-
 nik, al je on ipak izraz narodne zahvalnosti.

Bez da poviedamo potanko ondašnje okol-
 nosti i razne doživljaje Don Mijine, dosta će
 biti navesti, e je vrlo pokojnik zapao u one
 zemane narodne borbe, kad je hrv. domaji
 našoj više no igda trebalo znaćajnih ljudi i
 marnih trudbenika. Providnost nam dade Pa-
 vlinovića baš u najbolju horu, da sa svo-
 jim prsima juriša na one meterize i šance,
 iz kojih je proti domovini našoj sipala vatra
 dušmanske zlobe, da se odvažno digne na
 obranu naših svetinja i svojim gromovitim
 glasom začepi usta svim dušmanima naroda
 hrvatskoga.

Shvatio je Don Mijo svoju uzvišenu za-
 daću, znajuć da će kao svećenik najbolje
 odgovoriti očekivanju svog naroda, on se je
 Bogu posvetio i do izdaha ostao mu vjeran,
 a tko tako radi taj jedino rodu svom koristi.
 Ta vjernost Bogu i narodu činila je da Don
 Mijo do smrti održi neokaljan barjek sveće-
 nićkog ponosa i rodoljubnog zanosa. I ovo
 je najbolja oznaka celoga života Don Mijina.

Nije se s toga, čuditi da je ovaki znaćaj-
 nik onako nagraisao na gnjev odroda, ulizica
 i prekomorskih dopuza. Sjatilo se bilo kršćeno
 i sunećeno da ga satire i uništi ili barem
 uplaši, ali se onaki delije ni srušiti ni za-
 strašiti nisu dali nego su u njegovim gvoz-
 denim rukama pucale kosti njegovih protiv-
 nika. Nepoznajuć baratanja kad se radi o
 narodnoj časti, nije se don Mijo bud kojoj
 sili mogao ugnuti niti ikakvoj hrdji puštati.
 Ako otrovno neprijateljsko strijeljivo nije omje-
 rena cilja pogadjalo, bio je Don Mijo nikšanu
 sućelice, pa je njegova vatrena i odrešita
 rijeć, paće sama često njegova pojava bila
 dostatna da omete kobne osnove, što su
 ciljale na zator naše slobode i našeg narod-
 nog ponosa.

Upiruć s jedne strane u sjajnu prošlost i

pisane hrv. pravice, a držeći se druge gesla:
 sve za obraz, a obraz ni zašto, on je bezob-
 zirno udarenom stazom kroćio, pa su mu se
 morale nositi s puta sve one ptice zlokob-
 nice, što su željne strvi sjetno graktale
 nad razdrobljenom domovinom našom.

Najveća je nesreća bila za Dalmaciju, a i
 za cio hrv. narod, što se je prerano u Su-
 tikli otvorila grobnica da primi mrtve ostanke
 Mihovila Pavlinovića. Da je onakav znaćajnik
 doćekao visoku starost, nebi zar danas toliko
 trpili sa raztrojstva našega javnoga života.
 Nadamo se ipak da će sveto sjeme don
 Mihine ljubavi brzo niknuti, uzrasti i dozo-
 riti, te da će hrv. narod odoliti i najnovijim
 napastima novih proroka, što su se ko za-
 rekli da u narodu utuku svaki plemeniti
 osjećaj za vjeru i domovinu, rušeć iz temelja
 ono, što su nam stari borci sa velikom mu-
 kom i samopriegorom dozidali. Oh onda će
 se sa jedinstva razkomadane domovine i
 jednodušnosti njezinih sinova uzigrati kosti
 don Mihine.

U toj vjeri poborniku, mućeniku i narod-
 nom miljeniku neka je do vjekova slava.
 Slava Mihovilu Pavlinoviću!

Pri otkriću Pavlinovićećva nadgrobnog spomenika na Sutikli u Podgori.

Osvanuo krasan svibanjski dan.

Istom sunce stalo zlatiti vrhunce gordoga
 Biokova, a već se po cielom Primorju spremao
 narod na Sutiklu da bude nazoćan prenosu
 pepela i otkriću nadgrobnog spomenika Mi-
 hovila Pavlinovića. Toćno u 8 sati odplovi
 iz Makarske put Sutikle, poljićki parobrod
 „Knez“ sa sokolašim, gradskom glazbom i
 mnoštvom rodoljuba, meć kojim je bilo vi-
 djeti: načelnika Klarića, kanonika Pavlino-
 vića, prof. Mrkušića, prof. O. Antu Cikojevića
 i druge. Ovima se je pridružio i gosp. kot.
 poglavar Giuppanović. Na žalu pred Sutiklom
 ukupljeni narod oduševljenjem išćekao je
 Makarske izletnike. Brodice okićene sa tro-
 bojnicama i zelenilom prevozile su izletnike
 sa parobroda na kraj. Uz udarenje glazbe
 nepregledna povorka krenula u crkvu da
 prisustvuje svećanin zadušnicam, koje je gla-
 goljaćki opojao unuk pokojnikov: don Milan
 Pavlinović.

Po svršenoj službi božjoj i opielu nad
 otvorenom rakom, izvadjen je mrtvaćki lies,
 koji šestorica „Sokolaša“ uz špalir ostale
 čete i žalobno sviranje glazbe prenese u
 novu grobnicu, nad kojom se i spomenik
 diže. Bio je zaista ganutljiv prizor u času,
 kad su kosti podgorskog pustinjaka, poslije
 dvadesetijednu godinu ugledale opet, makar
 za čas svietlo dana! Mnogo je oko bilo

orošeno, dok je haran narod iz dubine ojačanja srca zaželio rajsko blaženstvo Onoj velikoj duši narodnog apoštola i borca.

Iza kako jeli se ponovno predan materi zemlji, diže se na grobnicu profesor Mrkušić, te uz grobnu tišinu potresnim glasom stade u ime odbora da zbori o Mihovilu Pavlinoviću. Zanosom rodoljubnog žara govornik je vješto iztakao razne sgode iz Don Mihina života, vjerno crtajući njegov otačbenički rad, njegovo poštenje i značaj. Poput velikog hrvatskog Mecene Strossmayera i Pavlinović je u svojoj ranoj dobi razvio barjak: „za vjeru i za domovinu“, te je svemu svomu radu udario stalan temelj, na komu je do izdaha gradio kulu narodnog probitka.

I jer u njemu ne bješe mrske sebičnosti, već je sama ljubav poput vatre iz onog lav-srca buktilo, neobični uspjeh okrunio je njegov žilavi rad. Pavlinović i ako za ga života nije vidio ispunjeno sve ono za čim je živo čeznula njegova duša, nisu mu ipak mogli bit skriveni oni obilni plodovi, što su za prvih godina kreševa ljuta bili polučeni. To ga je tješilo i na dalnju borbu sokoliko. Ovakovi narodni trudbenici — reče sa en-fazom govornik — ostavljaju u narodu trajnu uspomenu, jer braneći najsvetija narodno blago i amanet: „vjeru i domovinu“ podižu u narodu sveta i spasonosna čustva, bodre ga na sve što je čovječjem srcu ugodno i milo, oplemenjuju u njemu svaki poriv slobode i borbe; a haran narod ovakovim narodnim vogjama spomenika diže i na njihovome se pepelu kune, da će bezobzirno stupati označenim putem. Nakon što je govornik pozvao prisutne, da se u duhu Velikog Pavlinovića bore za učuvanje hrvatskih pravica, završi trokratnim: Slava Mihovilu Pavlinoviću; što bi popraćeno uznebesnim poklicima sa strane naroda. Za tim u ime odbora bio je spomenik otkriven i predan Makarsko-Primorskoj općini na dalnje čuvanje. Iza profesora Mrkušića uzeo je riječ makarski načelnik Klarić. Primajući iz odborovih ruku dragocjenjeni amanet, što će kroz vjekove kazivati harnost hrvatskog naroda svome velikanu Mihovilu Pavlinoviću, zahvaljuje odboru, ponajpače monsignoru Don Franu Buliću za požrtvovno zauzimanje oko ovog posla, kojim se je bar donekle odužio naš narod svom vodji. Ovaj spomenik, što on u ime općine osobitom čašću i poštivanjem prima biti će istodobno sveti znamen narodu hrvatskome; jer će ga vazda siećati da sliedeći stope ovog narodnog apoštola, bori se za vjeru i za dom. Napetošću narod je slušao ove žarke rieči, prožete domovinskom ljubavlju, te je na koncu stotine grla prihvatilo govornikov uzklik i jednodušno zaorilo: Slava Mihovilu Pavlinoviću! A ovaj je oduševljeni poklik bio popraćen skladnim udaranjem makarske glazbe.

I tako je eto bez buke i galame dovršila ova u pravom smislu rieči narodna svečanost, koja je kao odraz narodne duše zaista bila dirljiva i poučna. Dirljiva je bila, jer je narod skoro bez ikakvog poziva pohrlio grobu svoga ljubimca, koji mu je srcu prirestao; a poučna, jer je ondje bjelodano dokazano: kako narod ipak zna častiti i štovati one ljude što su iz njega nikli, za nj živili i umrli. Liepa opomena zatonom radu onih, što danas hoće da sve nište, a po gotovo svećenstvo koje za narod radi. I Pavlinović

je bio svećenikom, a unakrst ciele domovine, hrvatski mu narod priznaje stečene zasluge i spomenik vječite harnosti podiže.

Progonstva don Mihina.

Don Miho je bio pravi narodni trudbenik. On se je i dušom i tielom bio predao na službu i na korist svoga naroda. Ona vremena, kad je Pavlinović stupio na polje rada bila su mučna i teška. Naš je težak bio u neznajući. Gospoda i bogataši su ga prezirali. Smatrali su da je težak mnogo niži od njih, da im on mora služiti, kao kakovo niže stvorenje.

Naš je jezik hrvatski. Milo ga je čuti sa njegove ljepote. Ali gospodi i bogatašim taj je jezik bio mrzak. Oni su govorili, da je naš jezik robova i neukih i neotesanih ljudi. Stoga su se stidili s njime i govoriti, a samo su govorili sa talijanskim jezikom. Nesretnjaci! Tugjim su se dičili, a svoga se stidili. Ali nije ni to bilo dosta. Našem jeziku nije bilo mjesta ni pristupa ni ondje, gdje je moralo biti. Na priliku: na sudu, na poglavarstvu, na občini, gdje težak svaki dan dolazi za svoje potrebe, nije se poštovalo njegovu pravo. Sve osude i pisanja bila su na tudjem talijanskom jeziku. Samo bi mu kazali, što ima platiti ili kakvu kaznu primiti, pa bi se izdrli, da izadje vanka. To je sve bilo, što bi čuo u svom hrvatskomu jeziku.

Nepravde su velike, koje je tako naš narod podnosio. Tko te tuži — kadija, tko te sudi — kadija.

Pavlinovića je to bolilo još kad je bio mladićem. Kao učenik učini sa Lukom Botićem iz Splita, i sa još nekim drugovima kao zavjet, da će, kad mu Bog dade zgradu ustati se i raditi za narodna prava. Ta je zgodna došla onda, kad je Don Miho postao svećenikom. On je jedva onaj čas dočekao, i odmah je stao narod podučavati o njegovim pravim. Budio je u njemu ljudski ponos i hrvatsku sviest. Kazivao je puku kud je god doprao: moja braćo seljaci i ja sam seljački sin. Mene nije majka odnjehala na svili i na kadifi, nego u svom siromaštvu s kojim se i vi borite. S toga ja razumim vaše jade i bole. Vas gospoda preziru i progone. Vi im služite kao raja što je turčinu služila. Oni se vašega jezika stide i tudjim jezikom govore, samo da ih vi ne razumiete kada o vašim pravim i o vašoj koži rade. To je Bogu plakati, zar vi niste ljudi, kao i oni i bolji nego oni? Zar vas nije Bog stvorio? Zar vi nemate svoja hrvatska prava? Zar ovo nije vaša domovina? Zar ovi jezik nije plemenit i ugodan? Ustani se narode i traži svoja prava. Evo ja ću pred tobom razviti trobojni barjak Ne sustajete, pobjeda je naša.

Na Don Mihine riječi probudilo se Primorje, probudila se i ciela Dalmacija i podigla prama Podgori glavu. Ciela Dalmacija je rekla Don Mihi: vidim, da pametno i mudro govoriš, vidim da svoj narod ljubiš, s toga ja te odabirem za svoga vodju. Ti nas vodi a mi ćemo za tobom i u vatru i u vodu.

Na taj glas zbunio se strašno tudjinac. Odmah se skočio, da uništi don Mihi. Ali kako će? Htjeli mu pobuniti Podgoru. Nu Podgoranac nije bio čuk. On odmah razumio, kuda ta ide i odmah stao letiti za svoga don Mihi.

Neki ondašnji sudac dao pohvatati do šezdeset odličnih Podgorana i svalio ih u tamnicu. Jadni ljudi stali su u tamnici (u kvižiti) ciele po godine, a najposlie bili su pušteni na slobodu, jer se vidilo, da su pravi i oni i don Miho! Teško je jednom puku bilo oniko vremena pravedno robovati, ali sada im je dika, što su onako pošteno djelo učinili za svoga don Mihi. Kad se je prvi put vraćao don Miho iz sabora u Zadru i kad je došao u Split, onda im se je velika neharmonost dogodila. U zadarskom saboru progovorio je don Miho hrvatski. Zaradi toga pobjesne autonomaši, a Split bio u njihovim rukama. Stoga odlučili splićani osramotiti don Mihi i dobro izlupati. Splitska obala bila je puna puncata naroda, koji je držao u rukama kamenje i jaja, da s njima napanu don Mihi. Teško bi onda don Miho živ utekao, da nije bilo s njim Ivana Deškovića. Kad je ugledao Dešković, što se to spravlja, trgne revolver iz džepa i tako prokrci put don Mihi pa je tako živ utekao. Ovo smo samo dva slučaja rekli, ali ovakih slučajeva ima hiljadu. A što su pisali o don Mihi? Svaku pogrdu, koja nije pala na nj, nego na njihov obraz.

Politički pregled.

Po hrvatskim zemljama.

Nametnuti ban baron Rauch čini svaka bezakonja i nasilja. Professore koji mu nijesu po čudi šalje bez razloga u mirovinu, druge obustavlja od službe, a činovnike koji ne će da zaniječu svoju ljubav prama domovini premješta od mjesta do mjesta. Proti njegovoj sili ustaje sve što je značajno i rodoljubnog u Banovini. Kako je poznato, naši djaci zagrebačkog sveučilišta, u znak prosvjeda proti ovome tiraninu, ostavili su Zagreb i pošli po drugim sveučilištima. Svaka sila za vrijeme, pa i nametnutome banu Rauchu doći će kraj.

U Istriji raspušten je Sabor, a novi izbori po novom izbornom redu, obaviti će se idućeg listopada. — Ovih dana u Puli obzavala se je godišnja skupština velezaslužne naše družbe SS. Cirila i Metoda. Skupština je sjajno ispala; a prisustvovali su mnogi odaslanici iz cijele Istrije. Razumijeva se, da talijanci pobjesnili, videći napredak našega naroda u Istri, ali zahman sve njihovo bjesnilo, narodna svijest se budi, i nema sile koja će to zapriječiti. — U Sarajevu bila je na Uzašašće posveta prvog svjetovnog svećenika, rodom bošnjaka, za biskupa, doktora Ivana Šarića. Ovoj rijetkoj slavi, uz sarajevskog arcibiskupa, prisustvovali su biskupi mostarski, banjalučki, ljubljanski, hrčki, te vikari djakovački i senjski i mnogi drugi odličnjaci. Novi biskup rodom je iz Travnika, a slovi kao učen i dobar hrvatski rodoljub. Hrvati Bosne i Hrcgovine izkazali su mu ovom prigodom na razne načine svoju ljubav i štovanje.

Viesti.

Poziv na predplatu. Preporučujemo svima našima jednomišljenicima, da se predplate na naš list, i da ga dalje šire. Takodjer im preporučujemo neka nas o svemu izvješćuju, što bi

moglo javnost zanimati, e da naš List što zanimljivijim postane. Pošto u Makarskoj nema tiskare, to se List u Šibeniku tiska. Upozorujemo pak, da se pisma i novci imaju slati, isključivo Upravi u Makarskoj.

„Primorski Glas“ kao glasilo makarsko-primorskih pravaša. Na 29. travnja t. g. obdržavao se je u Makarskoj sastanak viđenijih rodoljuba u pogledu mjestne organizacije. Sastanku su prisustvovali razni seljaci, posjednici, radnici, trgovci, župnici a zastupana je bila i naša akademička mladost. Bili su poprimljeni razni važni zaključci. Jednoglasno bilo je odobreno dosadašnje pisanje „Glas iz Primorja“, i istodobno jednoglasno prihvaćeno da se pokrene „Primorski Glas“ kao neodvisno glasilo, koje će biti pravi odraz želja i težnja našega Primorja. Imenovani bili su redakcionalni i financijski odbori za izdavanje našega lista. Današnjim brojem stupamo u javnost kao glasilo organiziranih makarsko-primorskih pravaša.

Razpuštena občina. Občina našeg Gornjeg Primorja razpuštena je, a upraviteljem imenovan je gosp. Stanko Biliškov iz Kaštela, šumarski povjerenik u mirovini. I ovako su dvije občine u ovome političkome kotaru raspuštene, i s njima upravljaju vladini povjerenici. Istina je da imade dvije godine što se govori o raspustu občina Vrgorac i Gradac, no razpuštati ih baš sada u oči izbora za pokrajinski sabor, rek bi, da je nekako sumnjivo. Mi znademo, kako se obavljaju izbori pod upravom vladinih komesara, pak nebi rada, da slična opet doživimo. Preporučujemo s toga našim prijateljima i jednomišljenicima, da se na vrijeme pripravljavaju, i da budno svaku paze.

Ustanovljenje „Hrvatske pučke štedionice“ u Makarskoj. Dne 19. prošlog mjeseca obdržavala se je skupština u Sokolskoj dvorani za utemeljenje hrv. pučke štedionice u Makarskoj. Skupštinu je otvorio u 8 sati na večer, u ime promicateljnog odbora, občinski načelnik gosp. M. Klarić, te najavljuje dnevni red. Na prijedlog velečastnog Pekića bili su zabrani jednoglasno: za predsjedatelja skupštine gosp. M. Klarić, a za ovjeritelje zapisnika gg. dr. Petar Rismondo i Niko Majstrovic.

Presjedatelj zahvaljuje na izkazanoj poštosti, i imenuje voditelja zapisnika g. Kazimira Ševeljevića. U kratko crta svrhu skupštine i predstavlja g. Antičevića podpredsjednika zadružnog saveza koji će izvijestiti o drugoj točki dnevnog reda. Za ovim gosp. Antičević tumači u glavnim potezima, koju i kakovu će znamenitost imati štedionica u Makarskoj, te koju će korist donijeti za ekonomni razvitak Makarske i kotara. Kaže da je bila potreba neobhodna ustrojenje ovdje jedne štedionice. Iza ovoga bi pročitana predloženi pravilnik, na što se otvara obća rasprava, u kojoj učestvuju razni skupštinari. Pravilnik bi prihvaćen jednoglasno, na što je slijedilo upisivanje družinara. Jednoglasno bijahu izabrani u upravu gg. M. Klarić, Ivan pl. Ivanishevich, Kleme Babić, Niko Majstrovic i dr. Petar Rismondo. Novoustrojena štedionica pristupila je Zadružnom Savezu. Predsjednik zatvara skupštinu u 11 sati. Zahvaljuje družinarima za pristup i trijezno učestvovanje, takodjer zahvaljuje g. Antičeviću, koji je na skupštinu kao odaslanik

Saveza došao. Ovom rodoljubnom podhvat želimo dobar uspjeh.

† **Luka Srzić.** Nazad nekoliko dana umro je ovaj dobar i čestiti radnik. Pošto je bio izvršujućim članom našega „Sokola“, to je njegove zemne ostanke na vječno počivalište otpratila Sokolska četa sa glazbom. U ime „Sokola“ oprostio se je sa milim pokojnikom brat starešina Mate Klarić. Istakao je, kako pokojnik i ako jednostavni radnik ipak može nam biti izgledom čednosti, dobrote i nesebičnog rodoljublja, i kako nazad dvije godine, kad je sokolsko slavlje bilo u Zagrebu, pokojnik i ako onda teško bolestan, ipak hotio je slavju sokolskom sudjelovati, a to jer ga je vodila ljubav osobita prema sokolskoj ideji, i prema bijelom Zagrebu toj prijestolnici svih Hrvata. Zaključio svoj govor sa toplim „s Bogom“, i slava mladom pokojniku. Dok žalimo gubitak ovakog dobrog druga, istodobno izrazujemo naše saučešće obitelji i svojti. Jedan sokolaš.

Samo ne hrvatski. Kod ovamošnjeg brzojavnog ureda papirni pečati, kojima se brzojavke pečataju, nose njemačke i talijanske nadpise, kao da smo usred Italije ili Njemačke. Hrvatskome jeziku ni traga. Kad će prestati ove nepravice i bezakonja u Dalmaciji?

Novo parobrodarsko društvo. Zauzimanjem nekogih rodoljuba iz Šibenika, Makarske, Kaštela i Jesenica, osnovalo se je parobrodarsko društvo na dionice: „Hrvatska plovitba“ sjedištem u Splitu. Svaka dionica po 500 K. Društvo će za sada nabaviti dva parobroda, koji će služiti na pruge Trst - Metković i Rieka - Metković. Ovome rodoljubnome podhvat želimo najbolji uspjeh!

Lov srdela. Ovih dana ulovili su dosta srdela, što je kupila ovamošnja tvornica.

„Sloboda“ i „Velebit“. Ova dva splitska lista, jedno glasilo demokratske, a drugo hrvatske stranke, dok se u Splitu bjesomučno međusobom kolju, u pitanju Makarske, kao da se pod ruku skupa vode. Po ovome moralo bi se dakle suditi, da je njihova borba u Splitu lih osobna borba, između g. dr. Trumbića s jedne strane, a g. dr. Smodlake s druge strane, i to baš borba po advokatsku, koji će od njih prvenstvo u pokrajini da zadobije.

Govorimo otvoreno, borba pomenute gospode, dosadila je Bogu i čovjeku. Nu rek bi, da oni sličnu borbu žele prenieti i na druge krajeve pokrajine. Makarska im je prva na dohvatu, a čeljadi, kojima je vavjek bilo do razdora, nemira i osobnih petljanija, lasno je i ovamo naći. Da je gg. Trumbiću i dr. Smodlaku toliko do hrvatske stvari, koliko do njihovog strančarenja, oni bi prvi ovakovim pojavama, morali na put stati, tim više, što su njima, kao malo kome, najbolje poznate prilike i ljudi u Primorju. Trumbić je pod svoje krilo primio tobožnje pristaše hrvatske stranke, dok veći dio njih sastoji od svakovrstnih ljudi i čudi, a kojima su nada sve osobno njihova pitanja, pa ako hoćete i interesi pojedinaca. Drugi trube kroz „Slobodu“, kao demokratski; a na koncu niesu nego jedna te ista čeljad u glavnome. Pa da nije gotova bruka i komedija!

Pisanje toli „Slobode“, koli „Velebita“, izlazi iz jedne ter iste kuhinje, isti im je cilj i zadatak. Ovo je bez dvojbe poznato i ljudima oko demokratskog, kao i oko hrvatske stranke glasila. Pa zašto dakle ovo

njihovo zajedničko utijecanje? Ništa drugo već borba proti pravaškoj stranci! U ostalom mi ćemo se osvrnuti na njihovo pisanje u idućem broju, jer nam prostor lista danas nedopušta obširnije se pozabaviti.

Nesreće. Ovih dana na radnjama Gubavice dogodila se je velika nesreća. Dva radnika, jedan iz Italije, a drugi iz Bosne, platili su životom. Talijanac pao je s velike visine u Cetinu, čiji valovi su ga ponikli u dubine. Bošnjaka sgnječio je vagon i malo poslije umrao je. — U Splitu su kola satrla dvije djevojčice. Jedna je od zadobivenih rana umrla, a druga je teško ranjena.

Izpražnjeno mjesto živinara. Od više vremena izpražnjeno je mjesto živinara kod mjestnog kotarskog poglavarstva. Nazad mjeseci pojavile su se razne bolesti na životinjama, a nije bilo koga, da narod uputi i svjetuje. I sada životinje crkaju od razne pošaline, a nema pomoći od nikud. Sada, kad se toliko obećaje, da će se za Dalmaciju na gospodarskom polju učiniti, vidimo naprotiv, da se narodu uskraćuje i ono, što je do sada imao. Bilo bi dakle skrajno vrijeme, da se ponovno namjesti živinar kod ovog poglavarstva.

Imenovanja. Naš mješćanin gosp. Pavao Bašković bio je imenovan nastavnikom u IX-om činu pri obrtničkoj školi u Splitu. — Čestitamo.

Odsutan. Naš prijatelj gospodin dr. Petar Rismondo liječnik, moli nas da javimo, da će biti odsutan od 14 do 28 tek. mj. Ovoliko na znanje bolujućim.

Vjenčani. Na 4. tek. mj. vjenčala se je u Makarskoj dražestna gospojica Lenka Alačević, kćerka velečienjenog našeg sugradjanina, gosp. Antuna viteza Aladevića, sa gosp. Franom Bandurom iz Stona. Naša srdačna čestitanja.

Morski pas. — Ovih dana vidilo se je morskog psa u donjoj luci, prilično blizu kraja. Na oprez plivači!

Razno.

Kako tršćanske novine javljaju prispio je onamo novi Lloydov parobrod „Baron Gautsch“, koji je namijenjen brzim prugama za Dalmaciju. Veličine je od 2250 tonelata, a može prevaliti 10 milja na sat. Moderno je i raskošno uređen, naosob za putnike. Prvo njegovo putovanje iz Trsta za Dalmaciju slijediti će dne 15. tek. mj.

Na pravoslavni Spasov dan proslavilo se je na svečani način u Crnoj Gori 50 godišnjica junačke pobjede Crnogoraca nad Turcima, na Grahovu.

Dok kod nas vlada velika vrućina, dotle iz Pretograda javljaju, da je onamo ovih dana bilo žestoke mećave, snijeg je po gradu padao i od leda sve se je smrznulo.

U nekim gradovima Kine pojavila se je kuga, od koje mnogo ljudi umire.

U Beču u jednoj tvornici celuloida nastala je eksplozija, zatim požar; izgorilo je 18 radnika, a mnogi su ranjeni. Neki činovnik tvornice, koji je skočio s prozora, da se spasi, slomio je obe dvije noge.

Jedan brazilijanski parobrod putujući u Jokahamu našao najednom zapuštenom otoku 20 mornara, koji su se tamo iskricali poslije nesretne bitke između Rusa i Japanaca, kod Čušime. Nesretni mornari proboravili su na tom zapuštenom otoku više od godinu dana.

Opaža se da ovih zadnjih mjeseci silno je nazadovalo izseljivanje iz Europe u Ameriku. Samo još iz Galicije, Hrvatske i Ugarske dolazili su veći odjeli izseljenika.

Hrvatska Tiskara

ŠIBENIK.

Izradjuje svakovrstne radnje, kao: knjige i brošure, sve vrsti tiskanica za občinske, župne i druge urede, seoske blagajne, odvjetnike, trgovce itd., te moderne posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive na zabave, plesne redove itd.

Drži u zalihi sve vrsti občinskih, župnih i drugih raznih tiskanica.

Solidna izradba. = Umjerene cijene.

**Naručbe obavljaju se
brzo i točno po zahtjevu.**